

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištev
(administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
št. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Katoliško časopisje — dejanje aposteljsko.

I.

„Pred nekaterimi dnevi so sporočali francoski časniki, da deluje na Francoskem več skrivnih katoliških društev. Ta sporočila so napravila veliko šuma. Še bolj pa se bote čudili, ako vam povemo, da ta društva niso le francoske naprave, temuč mednarodna ali vzajemna društva, ktera se že leto in dan tudi po Nemškem in Avstrijskem razširjujejo in kakor z mrežo prepenjajo te dežele. Središče tej novi trojno razdeljeni nabožni, v zajemni družbi (internacionalne) je Pribor (Freiburg) v Švici! Veliki opravišniki so ji pa c. k. avstrijsko-ogerski poročnik grof Blome, švicarska škofa Mermillod in Greith sv. Golski, bavarski knez Löwenstein-Wertheim-Heubach, pruski grajščak Feliks baron Loe, v Avstriji kneževič Liechtenstein, grof Moric Fries, cerkveni dostojnik Mislin, kanonik grof Ludvik Coudenhove, kaplan p. Steiner, za Ogersko grof Károlyi in grof Apponyi mlajši in drugi. Pruska vlada je po svoji državni policiji dobila pravila te trojnate družbe. Iz njih naj posnamemo tole:

„Delo sv. Pavla“ in „Aposteljstvo po časopisji“, te od sv. očeta že prej ustanovljeni, lanske leto pa posebej potrjeni družbi imate nalogo, delovati na to, da se na vse strani vpeljuje ter razširjuje kraljestvo Jezusa Kristusa, po časopisji in po vzajemnih društvih, kakor spolnuje to sorodna družba „Aposteljstvo molitve.“ Po aposteljstvu časništva saj prav za prav do polnuje se aposteljstvo molitve. Katoliško časopisje modro vravnati, to je, kar namerava „delo

sv. Pavla.“ Poglaviten pomoček k temu ima društvu biti posvečevanje vseh delavnih moči pri katoliškem časopisji. Društvo ima že svojo tiskarno v Priboru (Freiburg, Murtengasse 214) in društveno glasilo, ktero namestuje znano „Genfer Correspondenz.“ Snujejo se družbice s stanovitim lastnim ali tiskanim dopisovanjem na Dunaju, v Požunu za Ogersko, v Briksnu za Tirolsko, Solnograško in Štajarsko, v Würzburgu (Leo Wörl) za Bavarsko, v Heidelbergu za Badensko, v Berlinu za Prusko, v Hamburg-Altoni za severno misijonstvo, v Speyeru za Porénovje itd. Družnikov se je doslej nabralo do 187.000; upajo pa, da se v tekočem letu deseterno pomnoži njih število. Na troje se loči društvo, na troje se razdeljujejo tudi družniki. V prvem razdelku so ustanovniki, ravnatelji, voditelji manjših družbic, vredniki, veliki tajniki in dopisovatelji, pa izvedeni častni družniki. V drugem razdelku so pravi udje, kteri plačujejo na leto po 25 frankov. V tretji razdelek se prištevajo vsi oni družniki, kteri plačujejo na leto 2 franka 50 centimov ter so voljni, po svoji moči pospeševati društvene namene. Ker so na Nemškem razmere po premogočni Prusiji in novih državnih postavah silo neugodne, tudi na Avstrijskem v državnih zadevah vlada milovanja vredna negotovost; toraj se je veliko ravnateljstvo ustanovilo na Švicarskem v Freiburgu, od koder bode opravišni odbor pisмено razpošiljal svoje naukaze.“ —

Tako pripoveduje to „N. W. Tagblatt“ po dopisu, ki ga je prejel bil iz Berlinu. Koliko je v tem res, koliko pa ni res, se ne vé. Iz prvega lista časnika, kteri z naslovom „Apostolat der Presse“ vsaki mesec izhaja v Freiburgu, kaže se pa namen njegov takole:

„Jezus Kristus je naše življenje, pisal je sv. Pavel Kološanom. Te besede velikega aposteljna narodovskega so vir in izvirke apostelj-

stvu časopisja. Z velikim učiteljem poganskih narodov verujemo tudi mi, da je Jezus Kristus naše življenje, in sicer življenje božje v dušah, družinah, v občinstvu. „Vse je vaše; vi pa ste Kristusovi, Kristus pa božji.“ Jezus Kristus, vse v vsem (omnia et in omnibus Christus), to je naše geslo. Nič drugega nočemo vedeti kot Jezusa in sicer Jezusa križanega. Aposteljstvo časopisno se bode opiralo na sv. pismo in na nauke rimsko-katoliške, apostolske cerkve ter bode dušam, družinam, občinstvu razodevalo skrivnost o včlovčenem Bogu Jezusu Kristusu. Nadejamo se, da Jezus Kristus na svetu najde še kamnov, na ktere bode prosto položiti mogel svojo glavo. Našel bode srca in rodbine, po kterih bode prenovil krščanska ljudstva. Da, posvetiti se hočemo cerkvi na službo, in v njeni luči, z njeno ljubeznijo in apostolsko močjo delovati na to, da se spravi vse, kar je v nebesih in na zemlji, spet v Kristusu.“

V aposteljstvu časopisnem se bode obravnavalo poglavitno vprašanje o Kristusu, koliko pravico ima do duš, rodbin, narodov kot Bog in človek, rešitelj, zveličar, prihodnji sodnik in kralj večnosti. Po aposteljstvu časopisnem očitno spoznavamo in spričujemo Jezusa Kristusa v sredi novodobnega zanikovanja; kažemo svojo živo vero, trdno upanje, gorečo ljubezen do Kristusa, ktereга sedaj tajijo, popuščajo, izdajajo. V dobi, v kteri prekucija po satanu, zoperniku Kristusovem, napada njegovo sveto cerkev ter pregnati hoče Jezusa od zibel in od groba, iz hiš, iz šol, iz svetá sploh: ni li v dobi tej sveta dolžnost vsem, ktere Gospod kliče na delo aposteljsko, prizadevati si na to, da se Kristusu pridobijo spet in pripoznavajo njegove večne pravice v vsem življenji, v našem dejanji in nehanji v vseh omejenih zadevah? Vsaj ni ga drugega temeljnega

Zadnji dnevi v Ogleju.

(Izviren roman iz petega stoletja.)

Spisal Alojzij Lukovič.

(Dalje.)

Vse se giblje v mestu. Napravljeno je kamenje, kamnometi so vredjeni, pa tudi drugi mogočni stroji. Pripravljene so za največjo silo posode z raztopljeno gorečo smolo. Za vratmi stoji mogočna legija suličarjev.

Rog zapoje. Huni in Gotje na konjih udarijo čez planjavo, skoro tik mesta dospejo, puščice se križajo, iz mesta in v mesto frčé. Marsikteri gotiški junak pade raz konja in več ne vstane.

„Naprej“, kliče Valamir in vojna se vspne do prekopa. In zopet se vsuje raz obzidja nebrojno število puščic, nad sovraga frčé kopja in razna bodala, kamnometi zahreščé in nad sovražne glave vsuje se kot toča debelo kamenje. Gotje se umaknejo iz strelne daljave. „Ali,

naprej!“ kliče knez in naprej zopet dere množica, vedno s puščicami streljaže dospe do mestnega prekopa, odvrže v prekop snopje in zopet se oddalji. To ponavljajo, dokler se voda ne zajezi, in napolni prekop v kljub strašni zgubi. Pehota je že blizu prekopa. Z veliko silo zaženó se čez prekop, z novo silo nad nje hreščé kamenje, a kaj, če tudi prvi v prekop strmoglavijo, kaj zato, čez nje planejo drugi. Že so jezdec in pešci unstran prekopa, do obzidja čez nasip že plezajo predrzneži, lestvice nastavljajo na zidovje, s ščiti varovaje si glave. Strah obide Oglejčane.

A naenkrat se odpró mestna vrata. Iz mesta vsuje se četa oboroženih vojakov. „Belen! Belen!“ to njihovo geslo doni daleč tje po planjavi. Kot blisk napadejo sovraga, mesarsko klanje se prične. „Naprej!“ kliče Valamir, a Gotje ne morejo naprej, umikajo se že, a za dej navalujoče čete jih vendar silijo, da morajo napredovati. „Belen! Belen!“ kliče blede junaški poveljnik, mahaje na levo in desno.

„Bratje, skažimo, da smo pravi sinovi Kvirina“, navdušuje sovojnike neprestano. Hrabro, da, divje tolče se legija, med tem ko iz mesta še vedno kamenje na vražje glave hreščé, in marsikteri hrabri Got in Hun z razbito glavo strmoglaví v prekop. Ali četa se zmanjšuje, že peša.

„Belen!“ doni še klic, a vedno šibkeje, sovražna sila je prmočona. „Belen!“ se še glasi, a legija je strašansko raztrgana. Niso rajde več sklenjene, mož z možem se bojuje posamezno.

„Kristijani!“ grmi Marijev glas za obzidjem, „na pomoč našim someščanom, na pomoč junaški poganski legiji!“ Na čelu novi legiji vpraši jo Marij v boj, ki se plete krog prekopov. Pomnoženi sili se ne more ustaviti hunsko-gotiška sila. „Nazaj!“ veli z zobmi škripaje raztogoteni Valamir. V tem trenutku se pomnoži napad. Gotje sprožijo še enkrat puščice. „Belen!“ kriči še vedno blede junak in drvi v prve vrste, a puščica prifrči: „Belen!“

ali vogeljnega kamna velikemu poslopju, ni ga drugega imena v nebesih in na zemlji, v katerem bi mogli zveličani biti.

Jezus Kristus — kralj dušam, družinam in narodom. Ta kralj — Bog — se je včlovečil, rodil, je trpel, umrl, vstal, šel v nebesa, od koder pride konec sveta soditi žive in mrtve.

To je vera (credo), ktero je časopisnega aposteljstva vredništvo, ako bode treba, pripravljeno podpisati z lastno krvijo.

Nekaj besedi v pisanji spretnim našim prijateljem v Ljubljani in po drugih krajih.

„Časnikarstvo je sedma velika moč na svetu“ — ta izrek velja povsod in je tako dokazan, da bi bilo odveč ga še po novih dokazih vtrjevati. Spoznaoč to moč vsi omikani narodi časnikarstvo tudi spodobno čislajo, gojé in podpirajo, tako da sklep ni napačen ta: da se stopinja duševne omike kakega naroda meri po številu časnikov, ki izhajajo za-nj in v njegovem jeziku. (Se vé, da imamo v mislih le dobre, potrebam vstrežajoče in narodom prilejne časnike, nikakor pa onih izrastkov, ktere poganja dobičkarstvo ali drugi zavržljivi nagibi.)

Slovenci smo imeli do najnovejše dóbe jako pičlo število časnikov, kakor se sploh tam, kjer ropne tice gnjezdijo, le redko kaka tica pevka oglasi. Ko pa je narodna zavest jela prodirati, so tudi Slovenci spoznali, da treba jim javnih glasil, posredovalcev med njimi, tako rekoč tromb, ktere je daleč slišati, in rodil se je list za listom. Kaka je bila posameznim osoda in koliko jih je bilo, kdaj so se rodili in kako jim zdaj gre, koliko jih je še — vse to smo nedavno v tem listu že povedali. Koliko jih je po kratkem životarjenji zaspalo in zakaj, tudi tega ne bomo preiskovali; v obče pa veljá, da so zaspali, ker jim je dotekalo premalo denarne in duševne hrane od občinstva, tedaj od naročnikov in dopisnikov.

O naročnikih, ki pri nas — kjer časniki nimajo in ne morejo imeti drugega studenca, iz ktere ga bi zajemali materialno hrano — veljajo ob enem za materialne podpornike, tu ne bomo obširno govorili; le njihovo misel, kakoršno je večkrat slišati, misel namreč: „bomo videli, kak bo list; če bo dober, si ga bomo že naročili“ — to misel bi radi presukali tako-le: „če si bomo ta list v obilnem

številu naročili, bo že dober; tedaj poprimimo se ga!“

Naše besede so danes namenjene posebno inteligenciji naroda našega, domoljubom, ki znajo pero sukati. Hvala Bogu, takih nam ne manjka! Toda — žalibog! — ta peresa počivajo ali se sprehajajo po papirji za druge namene, kajti po dopisih, ktere nahajamo po važnejših slovenskih časnikih, bi vsaj tujec sodil, da ali nimamo spretnih peres, ali pa da ta peresa za naše časnike ne pišejo. V prvem bi se motil, ker posebne prilike pričajo, da nima kmalu kak narod v primeri toliko temeljito izobraženih sinov, kakor ravno naš, kajti Slovenec ima bistro glavo. V drugem pa bi utegnil kolikor toliko pravo zadeti, čeravno mu vzroki niso znani.

Glavni vzroki, zakaj se mnogo spretnih peres odteguje našim časnikom, so — vsaj po naših skušnjah in v teh smo bogati — ti-le:

Prvič bojazljivost ali strašljivost. Ta izvira večidel iz različnih nemilih razmer, po katerih mi trpimo toliko, da bi se v tem ne mogel skoro noben narod na svetu z nami meriti. Premnogi izgledi nas namreč učé, da, kdor ima kako javno stopinjo ali je količkaj odvisen od nasprotnikov naroda našega, pa vendar svoje peró suče za narod, za blagor domovine svoje, razpostavljen je pogosto nevarnostim, po katerih utegne priti celó ob nado do lepe prihodnosti, ob svoj kruh, do česar ima pravico po svojih študijah, po svojem znanstvu, po natančnem izpolnovanji svojih dolžnosti, po vspešnem delovanji v svoji službi. Izgledi namreč ne le vlečejo, ampak tudi strašijo, in takih strašilnih izgledov je pri nas že, primaruha! na cente.

Drugi vzrok je prevelika sramožljivost, namreč nasproti vredništvu. Marsikteri bi rad kaj pisal, imá tudi dosti gradiva bodi-si po dogodbah ali pa po živi fantaziji in vbranam mišljenji, izvirajočem iz zdrave pameti. Ali vsemu temu si ne upa dati podobe v pismu, češ, da ni dovolj zmožen jezika ali „nové pisave“, ali da sploh mu pero gladko ne teče. Take vrste popolnoma izobražene ljudi odteguje časnikom napačna sramožljivost nasproti vredništvu, ker se bojé, da bi pri njem zaradi nekterih nenavadnih oblik, nekterih črk ali nekterih nekoliko nevkretno zasukanih stavkov ne prišli ob spoštovanje. Da taka sramožljivost tu ni na pravem mestu, tega nam ni treba tu dalje dokazovati, omenjeno naj bo le, da je vredništvo tajin urad.

ljubil. Želel in nameraval je pasti, zato je prosil za prvo mesto pri prodoru. Vojaci, nesite ga v mesto, mesto naj spodobno slavi junaški pad zadnjega pogankega duhovna.“

„Oj, Belen!“ tóžijo ostali pogani plakaje po duhovnem in bojnem načelniku, „oj, bog zdravja in življenja, vso moč si zgubil, a mi pogani posnemajmo našega duhovnika, umrimo za osveto domovine!“

Zopet nastane tihota po dolgo trajajočem boju. Na zapadu je odbil Menapij enako hrabro enak napad združenih Sarmatov, Skitov in Hunov. Več dni zopet preteče. Novi, manjši naval se ponavljajo, a vedno se odbijajo hrabro. Toda pomanjkljiv se že živo čuti, rimski vojaci že polnijo mestne prekope, po bratovsko spé pri ubitih Hunih, Gotih in Japidih. Živeža je tudi le malo, le gotove odmerjene deleže sme ljudstvo porabiti. Sreča, da vodotoka nihče ni iztaknil, da ima prebivalstvo obilo zdrave vode.

(Dalje prih.)

Tretji vzrok — žalibog, zeló izdaten — je popustljivost ali duševna lenoba. Marsikako pero se po kratkem pisanji naveliča dela, ker ne vidi prvi hip jasnega vspeha, drugo zastane brž ko doseže njegov lastnik službo, v kateri zamore brez skrbi živeti, tretji opeša, češ: „jaz sem že dosti pisal, naj se poskušajo zdaj tudi drugi, mlajši.“ Koliko pa je takih, ki iz drugih, ničevih vzrokov pero obesijo na kol! —

Četrty vzrok je prenapeta osebna občutljivost. Da bi pisatelji vedeli, kaj vsled te trpé vredništva! Večina pisateljev je namreč razžaljena, če se kak stavek predrugači ali celó izpusti, če se v dopisu kaka črka premeni, sploh, če ne pride dopis v list do pike tak, kakor je bil pisan. In kaka ploha se vdere včasih nad vredništvo, če se kak dopis iz važnih, dopisniku ne znanih vzrokov celó ne more tiskati! Nasledek tega je navadno, da dopisnik grozeč se „nesramnosti“ vredništva naznani, da ne bo več pisal, ali pa kar utihne, omolkne. — Tej občutljivosti, ki izvira sem ter tje tudi iz prenapete, neopravičene domišljije, moremo odgovarjati le to: Vredništvo je za vsako črko v listu odgovorno — ne vladi in sodnji, ampak tudi svoji vesti in beročemu občinstvu sploh, tedaj se mu ne sme zameriti, če previdno ravna — vsaj po svojih mislih, kolikor more.

Peti vzrok je siromaščina naroda našega. Slovenski listi so brez izjeme vsi navezani na dobrovoljnost narodnjakov, mož, ki se poganjajo za blagor naroda slovenskega, kateri — žalibog! — še ni prišel do popolnega spoznanja položaja svojega. — Da bi bil narod naš bogat, bi pač časniki njegovi bili popolni, vstrežali bi vsaki želji, ker bi bili v stanu svoje dopisnike plačevati. Če bi to zamogli, potem bi mnogo spredej omenjenih bolečin ne bilo, kajti z denarjem bi se dale po vseh krajih različne moči na list pripéti in kjer bi jih ne bilo, tje bi se nalašč poslale, kakor je pri materialno dobro preskrbljenih ali pa podporo iz skrivnih virov zajemajočih listih navada. Da naši listi dozdej še ne zmorejo honorirati dopisnikov, ker še vredniki, ki ves svoj čas morajo žrtvovati listom, nič ali jako skromno plačo dobivajo, to vsak lahko prevede, zato te reči ne bomo dalje reševali. Upajmo! Saj mora bolje priti!

Iz teh razlogov prečastiti dopisniki naši lahko razvidijo, kaj nas tišči. Mislimo, da nas vsak razume in nihče naših besedi napak ne obrne, ker žaliti nismo nikogar namena imeli. Ali so bile bob ob steno?

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. maja.

Avstrijske dežele.

Na Ogerskem je stranka, ki je zahtevala lastno colinstvo, izstopila iz liberalnega kluba in osnovala lasten klub. Tudi hočejo ministra o porazumljenju v zboru interpelirati. Iz Budapešte se tudi naznanja, da so cesar želeli obravnave odložiti do jeseni, da bi se sedaj o tej reči ne vemale hude razprave.

„Pa če se tudi porazumljenje v Cisli in Transli, piše „Vaterland“, postavno in formalno dožene, vendar to ni porazumljenje. Ne le da desetletno pomirje ni mir in da dva ne moreta sklepati o kom, če sam ni pričujoč, da tedaj desetletno porazumljenje nemških liberalcev in Madjarov od obeh tlačanih je le pomanjkljiv provizorij, — to porazumljenje tudi nasprotuje koristi narodnega miru in se zamore smatrati le kot dogodek, ne gledé na sedaj zapadlo

zdihne še enkrat smrtno zadet, „Belen! s teboj vred padel je zadnji tvoj duhovnik“. Zgrudi se, strese se in umre. „Naprej, naprej!“ viče Marij, „Akvilleja! Belen!“ odgovarjajo Rimljani. Tudi mestni stroji pomnožijo uničevalno svojo silo. Gotje obrnejo konje, planejo čez prekop, pehota udere za njimi, mnogo jih strmoglavi v brezdnó, mnogo jih pobodejo rimski sulčarji, za ostalimi udere jezdecev oddelek, cela Valamirova četa spusti se neredno v beg.

Ali, nazaj! zadoni zopet povelje, ker begunom na pomoč se pomiče velik bojni oddelek, ki se pa vendar ne upa blizo mesta. „Popravite prekop, ranjence poberite!“ ukaže Marij.

„In tu!“ oglasi se vojak, „glej, poveljnik, hrabrega junaka.“

Marij pristopi, ter obriše mrtvecu prah z obraza:

„Oj, ubogi zadnji poganški duhovnik. Malikovavec je bil, a veren pogan, in plemenito srce je imel. Hrabro je bil, domovje je srčno

pravo, ki se je pokazalo pri izvršitvi pragmatične sankcije za vse narode, vsa kraljestva in vse dežele habsburške skupne monarhije.“

Grof **Andrassy** se je imel včeraj podati v Berlin, od koder se 14. ali 15. t. m. zopet vrne. Spremljata ga dvorna svetovalca de Pont in Teschenberg pa baron Hübner.

Vnanje države.

Z jugoslovanskega bojišča se poroča, da so se kristijani in Turki te dni neprenehoma napadali. 3. t. m. so se sprijeli pri Risovski-Glavici, kjer je bil ranjen vojvoda Vojnovič. 4. t. m. so vstajniki gnali živino v hribovje, kjer je bivalo mnogo družin, ki so čakale vgodne prilike, da bi pobegnile na Avstrijsko. Turki so vstajnike napadli, pa so bili tepeni in so zgubili 60 ljudi, kristijani pa 21. Ravno tisti dan so Turki pri Topoli prijeli vstajnike, ki so se pa razkropili in pobegnili v gozd, kjer se zopet zbirajo; pri Brezni so pa vstajniki dobro našeškali Turke, ki so zgubili 63 mož; vstajnikov je palo 23. Tudi na kosarskem in motaiciškem gorovji so se tolkli, pa natančnejša poročila še niso znana.

Na Srbskem je bilo ministerstvo Ristićevo, kakor smo poročali, zaradi nekterih navskrižnosti s knezom službo komaj nastopivši zopet odstopilo. Pa navskrižje je poravnano in 7. t. m. je Ristićevo ministerstvo jelo zopet poslovati.

Turki v Hercegovini zbirajo svojo vojno. Te dni je prišlo po morju 3000 Arabov, ki so jih na Kleku, tedaj tik meje avstrijske, izbarkali. Dokazano je, da na ladijah, na katerih so jih pripeljali, je razsajala kuga. Silno nevarno tedaj je, da bi nam te pošasti ne zatrosili v naše dežele, in že zaradi tega bi morala naša vlada zapreti ladijske na Kleku.

V Solunu se je 6. t. m. zgodilo strašno hudodelstvo. Neka kristijanska deklica se je hotela poturčiti; pa kristijani so jo siloma Turkom iztrgali in odpeljali v hišo nekega kristijana. Francoski in nemški konsul sta hotela razkačene Turke, ki so se zbrali v mošeji, pomiriti, pa sta bila od njih umorjena, dasi ju je guvernér branil. Vlado carigrajsko je to silno pretreslo in obljubila je, da hoče hudodelnike ostro kaznovati. Res je nemudoma dva komisarja poslala v Solun, s kterima so šli tudi pooblaščenca francoski in nemški. V brambo kristijanov ste se ena angleška pa ena grška ladija odpeljali v Solun.

V Bulgariji podpisujejo neko pismo, ki ga hočejo poslati sultanu. Da bi se tudi tam ne vnel upor, prosijo sultana te-le reči: 1. Bulgarija naj bo posebno kraljestvo; 2. kralj bulgarski je sultan; 3. Bulgarom se dovoli ljudsko zastopništvo in posebna iz kristijanov in turkov sestavljena vlada, ki naj bo odgovorna ljudskemu zastopništvu in kroni; 4. ljudski poslanci naj zborujejo v Ruščuku. 5. skupna vlada v Carigradu naj opravlja vojne in vnanje zadeve.

V pruskem deželnem zboru so železnično postavo v 3. branji sprejeli z 216 glasovi proti 160. Ni dvoma, da tudi gosposka zbornica bo sprejela to postavo, a reč s tem še ni rešena, ker jo morata obravnavati še zavezni svet in državni zbor. Deželni zbor je prvotni načrt le prav malo spremenil.

Mnihovski magistrat dela priprave za nove volitve, ki se imajo vršiti že čez štirinajst dni.

Papež so svojega godu dan 5. t. m. sprejeli francoske romarje, kterim sta bila voditelja grof de Damas in duhovnik Piccard. V sredi meseca maja se jim bode poklonila

deputacija iz Nemčije, in 29. t. m. deputacije iz tistih italijanskih mest, ki so se bila pred 800 leti 1076 zedinila s papežem Aleksandrom III. proti cesarju Frideriku Barbarossi in ga 29. maja tako silno potolkla pri Legnanu, da je komaj ubežal in rešil svoje življenje. — Kardinal Franchi se je v imenu sv. očeta poklonil grškemu kralju Juriju, ki mu je rekel, da razprtje med vlado grško in prestolom rimskim zaradi imenovanja katoliškega nadškofa v Atenah je poravnano.

Italijanski kralj zopet misli na to, da bi se kraljestvu odpovedal. Pravijo, da mu k temu prigovarja njegova žena, grofica Mirafiori, ki želi, da bi se njena cerkvena poroka potrdila tudi pred državnim zakonikom. Bolj gotovo pa je, da kralj namerava to storiti iz strahu za svoj prestol, ker čuti, da od njega po raznih krivicah ustanovljeno kraljestvo ne bo moglo dolgo obstati. Navdaja ga pa upanje, da krepkeja in brezobzirnejša roka sina njegovega bode dalje vzdržala prestol, kakor že onemogla roka njegova. Tudi je kralj odločen prijatelj Francije, državniiki nove Italije pa svojo srečo iščejo v zvezi s silno Prusijo. Kraljevič Humbert se bode pa laglje poprijel te politike kakor njegov oče, ki noče biti podložnik kakega drugega vladarja. Tudi bi mu bilo skoro nemogoče se še bolj kakor že doslej pregrešiti nad poglavarjem sv. katoliške cerkve, v kateri je bil izrejen in kateri je njegova rodbina dala toliko zvestih in svetih služabnikov. Radikalci pa, ki imajo sedaj v rokah krmilo vlade italijanske, ga bodo gotovo silili, da naj še huje pritisne sv. očeta, ali pa pade njegov prestol. Njegov sin bode v tem oziru raje ustregel željam rovarjev kakor pa kralj Emanuel, ki živo čuti, da se podirajo tudi prestoli, kadar padajo oltarji.

Na francoskem je stranka orleanistiška prišla ob vso veljavo. Te dni je zapal najimenitnejši časnik princev orleanških „Journal de Paris“ in še tisti dan je prišla na svetlo prva številka lista „L'Estaffette“, čegar namen je zagovarjati politiko maršala Mac Mahona. Orleanisti sedaj žanjejo, kar so sejali. Enkrat so kralju siloma krono potegnili raz glave, enkrat so ga za njo ogoljufali, zdaj jim pa ljudstvo zaničljivo obrača hrbet.

Budgetna komisija narodne skupščine hoče pristriči stroške za verske zadeve, in bode predlagala, da naj se škofija Saint Jean de Maurienne v Savoiji odpravi in da naj se vojaškim duhovnom plače zmanjšajo. Še bolj pa se je skazal pariški mestni odbor, ki je letos odrekel 90.000 frankov, ki jih je mesto dosedaj dajalo dobredelnim društvom, češ, da ta društva pospešujejo le cerkvene zadeve! To je zopet nov dokaz, da tolikanj hvalisano framsonsko človekoljubje je le tedaj dobrodejno, kedar to služi njegovim posebnim namenom; za vse druge potrebsčine pa ima vedno v ustih besede Iškarijotove: Čemu ta potrata?!

Na Grškem so bili nedavno z ministri vred obsojeni tudi trije razkolniški škofje, ki so bili službe svoje od ministrov kupili. Vse je pričakovalo, da bo sinoda škofo odstavila za vselej, pa odstavila jih je le za tri leta, potem pa bi zopet nastopili svoje službe. Ta sklep je ljudstvo silno razkačil in nekteri listi so celo žugali z razkolništvom, če bi ta določba obveljala. Ker pa vladni komisar tega sklepa ni potrdil, bode najbrže ovržen. Čuditi pa se ni, da sinoda škofov ni degradirala, ker je kupovanje in prodajanje cerkvenih služeb pri razkolnikih tako navadno, da bi morali odstaviti skoro vse, če odstavijo ene.

Izvirni dopisi.

Iz Trsta, 8. maja. (Tramway, kolodvor, zemljevidi, „Edinost“). Vsaka nova reč dela v Trstu tako velik vtisk in hrup, da vse mesto o njej govori, čeprav je včasih le malenkost in marsikteri se priložnosti poslužuje, da dela za svoj žep; pa kmalu se novost zastara in nihče se potem več ne zmeni zanjo ter gre vse spet svojo mirno pot dalje, dokler ne pride kaj drugega novega. Koliko se je govorilo, n. pr. pred kratkim časom o Mihcu in Jakcu, zdaj se o njih molči, pa govori se veliko o Tramwayi, to je o železnici s konji. Vpeljala se je ta železnica iz mesta do pivarne, ki jej Slovenci pravijo „bajta“, že pretekli mesec, pa po mestu ni še dovršena in se še dalje dela. Da je naprava občinstvu koristna in dobra, ker se kdo lahko pelje za 5 kr. kamor hoče, to se ne da tajiti, vendar pa je ravno tako gotovo, da je železnica velika zavira drugim vozovom, omnibusom itd. in napotje tudi pešcem, zlasti v ožjih ulicah. Če jo pa imajo v drugih mestih, zakaj je ne bi imeli tudi v Trstu? — Ker že govorim o železnicah, naj povem še nekaj o pravej namreč o južnej železnici. Znano je, da ima naše mesto le začasen lesen kolodvor in da se ima nov kolodvor napraviti. Zarad tega pa je bil prepir med vodstvom južne železnice in med tržaškim municipijem. Mestno starešinstvo namreč je hotelo dati prostora brezplačno, ako se napravi lice kolodvora iz belega kamena, pa ker je vodstvo izreklo, da tega ne stori, sklenilo je starešinstvo, da ne dá železnici ničesar brez plačila, temveč da mora plačati vse pristojbine. Ko pa je vodstvo dokazalo, da mu ni mogoče lica iz belega kamena napraviti, vdalo se je nazadnje tudi starešinstvo in preklicalo svoj zadnji sklep, toda proti temu, da imajo biti vsi dotični napisi v italijanskem jeziku. In tako je bil konec prepira. — Na vladin ukaz so morali iz ljudskih šol odpraviti zemljevide, na kterih so bile, poleg znanstvenih neumnosti, nekatere avstrijske dežele pripete laškemu kraljestvu! Ni čuda, da so lahoni tako nesramni, da si takih zemljevidov naročajo za ljudske šole v Avstriji; saj jih vlada radovaljno podpira in rahlo prepoveduje le to, kar prav mora prepovedati, kar je preočito izdajalsko. Če vlada tudi kaj za tržaške Slovence skrbi in če jih neče žrtvovati laškemu molohu, pokaže se kmalu, namreč iz tega, če usliši ali ne usliši prošnje, ki mu jo izročé trž. okoličani v zadevi razširjenja mesta. V ta namen namreč je imelo polit. društvo „Edinost“ včeraj ob 11^{1/2} svoj enajsti občni zbor v rojanski čitalnici, h kateremu se je bilo zbralo, vkljub prav slabemu vremenu, okoli 70 društvnikov pod predsedništvom Št. Nadliška. Sklenil je zbor izročiti vladi prošnjo v obliki protesta proti sklepu tržaškega deželnega zbora, po kterem bi se imel velik del spodnje okolice vtelesiti mestu. Protest toraj vladi nasvetuje, naj dotičnega sklepa dež. zbora ne predloži v potrjenje, temveč, naj se načrt izroči nazaj deželnemu zboru, da ga predružači. Društvo „Edinost“ v imenu okolice je sklenilo, naj se stara mestna meja nespremenjena obdrži in nekoliko sedanje okolice (pa ne toliko, kolikor je deželni zbor sklenil, da se mestu pridruži) naj se spremeni v predmestje z enakimi davki, kakor jih ima mesto. Nekteri govorniki so bili sicer zoper to, da se kaj spremeni, in so hoteli, naj se prosi, da ostane vse popolnem pri starem. Toda ko so drugi dokazali, da bi bila taka prošnja brezvspešna, potem ko je vlada že v dež. zboru načrt o razširjenji mesta podpisala, ker to donese tudi državnej blagajnici dobiček, ter da s tem ne bi bila razrušena

okolica, ko bi mestni mejniki ostali, kjer so zdaj in slednjič, ker moramo pripoznati, da nekateri kraji, ki so najbližji mestu, res so bolj mestu podobni, nego okolici; sprejel je zbor z veliko večino odborov predlog. Ker ni bilo nič drugega na dnevnem redu, sklenil je podpredsednik zborovanje. Prošnja „Edinosti“ do vlade je toraj prav skromna; ako je pa pri vsem tem vlada ne usliši, znamenje bo to, da ona ne mara nič za trž. Slovence, pa bode nazadnje največ njej samej škodovalo, ker s tem okoličane od sebe pahne, lahonov pa si nikdar ne pridobi. —

Domače novice.

V Ljubljani, 11. maja.

(Milost. knez in škof, dr. Janez Zlatoust Pogačar) so se včeraj jutro s poštnim vlakom odpeljali na Dunaj.

(Mladi umetnik Krežma), Ljubljancanom znan po svojem koncertu v „reduti“, kateri je bil v Rimu jako nevarno zbolel, a vendar odšel še srečno smrti in se do dobrega ozdravil, ima priti prihodnji teden zopet v Ljubljano, kjer nam bo zopet prilika slišati njegove čarobne gosli. Povsod, kjer se je pokazal z mlado svojo sestrico vred, nabral si je lovorov, povsod so ga občudovali. Zadnji čas je koncertiral na Reki, zdaj pride v Trst. Ljubljana, kjer so ga naši nemčurji tako žalili, mu bo gotovo hvaležna, da pozabivši njihovo hudobnost, se ne pelje molče memo, ampak se zopet oglasi pri častilcih in prijateljih.

(Sodnijska obravnava) zaradi „Slovenca“ bo 26. t. m. pred deželno sodnijo v Ljubljani in sicer o pritožbi državnega pravdnika zoper razsodbo okrajne sodnije ljubljanske, po kateri sta bila 24. marca t. l. gosp. J. Alčšovec in Jan. Krajec nekriva spoznana prestopka tiskovne postave. K tej obravnavi sta zopet oba povabljeni.

(Popravek.) V zadnjem listu se je v uvodnem članku v tretjem predalu, v osmi vrsti od zgoraj primeril izdaten tiskoven pogrešek, ktere ga si je vsak bralec menda že sam popravil. Stati mora namreč: „in takih je bilo med 23.000 gotovo najmanj 16.000“ ne 1600; izostala je namreč ničlja.

(Slovensko gledališče.) Prihodnjo nedeljo bo zadnja slovenska predstava letošnje igralne dobe in sicer na korist sloveče igralke gospice Podkrajškove, ktera si je za ta večer zbrala že prvokrat s pohvalo sprejeto mično igro „Cvrček“ (die „Grille“). Gospica Podkrajškova je pri našem občinstvu tako dobro znana, da bi bilo posebno priporočanje odveč; polna hiša ji je gotova.

(„Mestno glasbeno društvo“) je imelo v nedeljo svoj občni zbor na „rotovžu“, pri katerem je bil za prvomestnika izvoljen gosp. dr. Alf. Mošè, za tajnika pa gosp. V. Valenta. Zbor je potrdil račun, vprašanje zaradi stalnega angažiranja godcev se je odložilo do tje, da se bo natančno zvedelo, na koliko podpore sme društvo, ki ima zdaj še le 400 podpornih udov, računati. Mi priporočamo občinstvu ta zavod, po katerem nam je edino mogoče priti do lastne mestne godbe.

Razne reči.

— Duhovske spremembe. V tržaški škofiji: V. č. g. Fr. Petronio, častni kanonik in administrator sostolne cerkve v Kopru, je postal sostolni prošt; č. g. Jož. Zakotnik, duh. pom. v Šklednji, je šel za administratorja k sv.

Antonu pri Kopru; č. g. Matevž Decolle, stolni vikar pri sv. Justu v Trstu, je umrl.

— Služba nemškega pridigarja v Trstu je razpisana. Letna plača znaša 630 gl., priklada za stanovanje pa 210 gl. Kdor želi za to službo prositi, naj svojo prošnjo s pričevali o študijah in zmožnosti pridigarski, pa o znanju nemškega, in ako mogoče tudi italijanskega in slovenskega jezika odda do 10. junija t. l. škofiškemu ordinarijatu tržaškopropskemu.

— Dvoboj. Mladi knez Viljem Auer-sperg, bratič ministerskega predsednika in kočevskega kneza, ki je imel za njim podedovati vse grajščine na Kranjskem in Českem, je imel nek prepir z mladim grofom Leopoldom Kolovratom. Prav kakor kmečki fantje, ki se pobijajo s kolom, sklenila sta mladiča reč poravnati v dvoboju. V soboto 6. t. m. podala sta se s svojimi pričami na Clam-Gallasov vrt v Košircu, kjer sta se hotela vdariti. Vstopila sta se 50 korakov drug od drugega in sprožila dvakrat revolverja, ki sta pa obakrat odpovedala; ko pa Kolovrat sproži v tretje, zadene mladega kneza tako hudo v trebuh, da je v nedeljo previden s sv. zakramenti umrl. Grof Kolovrat, pravijo, se je odpeljal v Draždane, eni pa govori, da je na Dunaji. Ali je tak dvoboj med olikanci kaj drugega, kakor pretepanje med kmečkimi fanti, samo s tem razločkom, da oni rabijo revolverje in meče, ti pa kole? „Tagblatt“ tako rad toži o surovosti naših fantov, naj tudi takim olikancem ktero zarobi.

— Ubili so na Gorenjskem Galetovega lovca, že 60 let starega moža, — menda v prepiru. Da uboj pri nas ne more biti konec!

— Nesreča. V Zagorji na Dolenjskem je hotel nek človek iti čez most, ki je bil vsled velike vode že nekoliko pod vodo. Bil je nekoliko vinjen in zato menda ga je voda splavila z mosta in odnesla. Še predno ga je prinesla do Save, je obvisel na nekem grmu, tako, da dolgo niso mogli do njega. Ko so ga dobili, bil je revež že mrtev.

— Časniki ogerski. Lanskega leta je na Ogorskem izhajalo 325 časopisov, med njimi 151 političnih, 21 zabavnih in 130 odbornih ali za posebne razdelke. Izmed političnih jih je bilo 87 v madjarski, 42 v nemški, 6 v slovaški, 6 v rumunski, 4 v srbski, 3 v hrvaški in 1 v talijanski besedi. Po pošti je bilo razposlano v vsem skup 18,964.533 iztiskov, med njimi je bilo političnih 13,822.163. Madjarskih političnih časopisov razposlano je bilo 6,976.960, nemških pa 5,460.146 iztiskov. Političnih časopisov v slovanski besedi je odpravljenih bilo po pošti v vsem skupaj 224.989 iztiskov.

— S hlapom v nebesa. Zelo liberalen in zraven lakomen odvetnik vprašal je kmeta, ki je šel na božjo pot: „kajne, z denarjem, ktere ga darujete potem v cerkvi duhovniku, se peljete s hlapom v nebesa?“ „Tega ne vem“, odvrne napadeni; „a to vem, da z denarjem, ktere ga darujemo v uradnih odvetnikom, se ne peljemo v nebesa.“

— Od včeraj. Mati: „Janez, danes si bil že gotovo v shrambi pri sladkorju!“ Janez: „Nak, mati!“ Mati: „Ne taji! Saj ti berem že v očeh!“ Janez: „A, to pa je že od včeraj v očeh!“

Umrli so:

8. maja. Frančiška Krašovic, hišnika otrok, 3 m., za vnetjem vodene glave. Frančiška Goršič, bivša hišna, 39 l., za oslabljenjem. Janez Gosar, gostar, 36 l., za pljučno sušico. Janez Vidic, čevljarja otrok, 8 dni, za krčem v čeljustih. Ana Regali, pestrnja, 70 l., za oslabljenjem čev.

Eksekutivne dražbe.

13. maja. 8. Jože Dekleva-vo iz Landola v Senožečah. — 3. Ljudovike Poljak-ove iz Tržiča v Kranji. — 1. Martin Kokalj-ovo iz Trnovca (2187 gl.) v Metliki. — 1. Tone Prime-ovo iz Grosupelj (2262 gl.). — 1. Tom. Grum-ovo iz Zadvara (2985 gl.), obe v Ljubljani. — 1. Matej Bezeljak-ovo iz Jeličnega vrha v Idriji. — 1. Jože in Frančiške Purkart-ove iz Želimelj (805 gl.). 1. Jak. Borinc-ovo iz Kašlja (1648 gl.). — 1. Jože Grum-ovo iz Sela (1744 gl.), vse v Ljubljani. 15. maja. 3. Josipine Kutiar-ve v Ljubljani. — 3. M. Podjed-ovo iz Moš (1156 gl.) v Kranji. — 1. Tone Svetc-ovo iz Moravč (40 gl.) v Brdu. 16. maja. 3. Boštjan Turk-ovo s Topolja (1025 gl.). — 3. Fr. Zrno-vo iz Hruškarjev, obe v Ložu. — 1. Andrej Bratoš-ovo iz Kala (470 gl.) v Postojni. —

Telegrafčne denarne cene 10. maja.

Papirna renta 66.45 — Srebrna renta 70.30 — 1840letno državno posojilo 110.80 — Bankine akcije 861 — Kreditn. akcije 138.30 — London 119.80 — Srebro 102.60 — Ces. kr. cekini 5.70 — 20frankov 9.54 1/2.

Denarstvene cene 8. maja.

Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	64.90	65.10
5% renta v srebru	68.50	68.75
Srečke (lozi) 1854. l.	103.25	103.75
„ „ 1860. l. cel.	109.50	110.—
„ „ 1860. l. petinke	113.—	114.—
Premijski listi 1864. l.	127.50	128.50
Zemljiščne odveznice.		
Štajarske po 5%	95.—	96.—
Kranjske, korozške in primorske po 5%	95.—	—
Ogerske po 5%	73.73	73.50
Hrvaške in slavonske po 5%	83.—	84.—
Sedmograške po 5%	73.—	74.50
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	865.—	867.—
Unionske banke	57.—	57.25
Kreditne akcije	130.75	140.—
Nižoavstr. eskomptne družbe	630.—	635.—
Anglo-avstr. banke	61.—	61.50
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gid. a. v.	153.—	154.—
Tržaške „ 100 „ k. d.	117.—	—
„ „ 50 „ „ v.	56.—	56.50
Budenske „ 40 gid. a. v.	29.—	29.50
Salmove „ 40 „ „ „	37.—	37.50
Palffy-jeve „ 40 „ „ „	28.—	28.50
Clary-jeve „ 40 „ „ „	28.—	28.50
St. Genois „ 40 „ „ „	26.75	27.50
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	22.50	23.—
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	21.75	22.—
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.66	5.67
Napoleonsd'or	9.56	9.57
Srebro	102.10	103.50

„Antigona“

Žalostna igra v petih dejanjih se zdaj dobiva tudi v bukvarnicah in sicer jo imajo naprodaj po 25 kr.: V Ljubljani J. Giontini; v Gorici F. Volkulat; v Celovcu J. & F. Leon; v Trstu F. H. Schimpf in založnik J. Križman pri sv. Ivanu poleg Trsta. (28—1)

Prememba stanovanja.

Primarij med. in kir.

dr. Pestotnik

stanuje odslej na šentpeterskem predmestji hiš. št. 18 (v Levcevi hiši) in ordinira od 2.—3. ure popoldne. (29-1)

V Kokri pri šrangi se daje hiša v najem,

pripravna za gostilno. Kdor jo želi v najem vzeti, naj se oglasi pri posestniku Matiji Hočevar-ji na Zgornjem Brniku pri Cerkljah na Gorenjskem. (30—1)